د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره پانزدهم – ۱۵ عقرب
۱۳۶۹
نمبر مسلسل ۷۲۸

قانون اساسی جمهوری افغانستان

۹ قوس ۱۳۶۶

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ۱۳۶۹)

مدیر مسؤول: شاه جهان بیگزاده
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ۲۶۲۵۱

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت د جمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی ګڼه
د۱۳۶۹کال دقوس نهمه نیټه
دافغا نستان دجمهوریت
داساسی قانون د تو شیح او
اعلام په باب

دقوس دمیاشتی داتمی او نهمی نیټی تاریخی لویه جرګه چی دکابل په ښار کی جوړه شوه د افغا نستان د جمهوریت اساسی قانون یی په دیارلسو فصلونو او یوسلو نهه څلویښتو مادو کی د ټر ټولو مهمی ملی وثیقی په توګه تصویب کړ.

دهغه واك سره سم چی اساسی قانون راته راسپارلی دی، د ا.ج اساسی قانون چی دتصویب له نیټی څخه نافذ شوی دی، دسولی اوهوسا ینی دتامین ، دملی روغی جوړی دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی اودګران افغانستان دپرمختګ په خاطر توشیح او اعلاموم.

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶
درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغا نستا ن

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ماه قوس که درشهر کابل دایر گردید قانون اساسی جمهوری افغانستان را بداخل سیزده فصل ویکصدو چهل ونه ماده بمثابه مهمترین وثیقه ملی به تصویب رسانید.

مطابق به صلاحیتیکه قانون اساسی برایم تفو یض نموده قانون اساسی ج.ا را که ازه تاریخ تصویب نافذ گردیده بخاطر تامین صلح و آرامش ، تحقق کامل مشی مصالحه ملی ، سعادت مردم وترقی افغانستان عزیز توشیح واعلام میدارم.

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دافغانستان جمهوريت
دجمهور رئيس فرمان

گڼه (٤٦٤)

نېټه ٨ر٣ر١٣٦٩

داساسي قانون دتعديل د
توشيح او اعلام په باره کې

داساسي قانون ديوسلو نهه
څلويښتمې مادې د دويمې
فقرې دحکم له مخې په اساسي
قانون کې تعديلات چې د
پارلمان سوونهه شپېتم کال
دجوزا د مياشتې په اووه او
اتمه نېټه دلويې جرګې د
تصويب له تاريخ څخه نافذ
دي د افغانستان دخلکو دتاريخي
ارمان دتحقق په مقصد د

افغانانو په خاوره کې دسولې
اوآرامۍ دتامين اودملي روغې
جوړې دکلتورې دپشپړ تحقق

اودخلکو نيکمرغۍ او د
افغانستان دترقي په خاطر
توشيح او اعلاموم .

نجيب الله

دافغانستان جمهور رئيس

فرمان رئيس جمهور جمهوری افغانستان

.شماره (٤٦٤)

مورخ ٨ر٣ر ١٣٦٩

درباره توشيح و
اعلام تعديل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم
ماده يكصدوچهل ونهم قانون
اساسی ، تعديلات در قانون

اساسی را که از تاريخ تصو
يب لويه جرگه مورخ هفت و
هشت ماه جوزای سال سيزده
صدو شصت و نه ، نافذميبا
شد، به منظور تحقق آرمان

تاريخی مردم افغانستان بخاطر

تامين صلح وآرامش درسر

زمين افغانستان، وتحقق کامل

مشی مصالحه ملی ودر جهت
سعادت مردم و ترقی افغا ـ

نستان عزيز، توشيح واعلام
ميدارم .

نجيب الله

رئيس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه
لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه
دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه
دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه
څلورم فصل
لویه جرگه
پنځم فصل
جمهور رئیس
شپږم فصل
ملی شورا
اووم فصل
د وزیرانو شورا
اتم فصل
قضاء
نهم فصل
خارنوالی
لسم فصل
د اساسی قانون شورا
یوولسم فصل
اداره
دولسم فصل
بهرنی سیاست
دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه
فصل اول اساسات نظام
سیاسی
فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی
فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .
فصل چارم لویه جر گه
فصل پنجم رئیس جمهور
فصل ششم شورای ملی
فصل هفتم شورای وزیران
فصل هشتم قضاء
فصل نهم خارنوالی
فصل دهم شورای قا نون
اساسی
فصل یازدهم اداره
فصل دوازد هم سیاست
خارجی
فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحیم

زمونږ د گران هیواد افغانستان ویاړلی تاریخ دخپلواکی زمکنی بشپړتیا، ملی حاکمیت ملی یووالی، د موکراسی او ټولنیزی ترقی په خاطر زمونږ د زړه ورو خلکو له اتلوالو مبارزو څخه ډك دی.

په اوسنی پړاو کی دافغانستان جمهوری دولت دملی، سیاسی او هیواد پالو ځواکونو پر ملاتړ متکی د ملی روغی جوړی سیاست په فعاله توگه پرمخ بیایی.

له همدغه امله د هغو تاریخی بدلونونو په پام کی نیولو سره چی زمونږ په هیواد او معاصره نړی کی را منځته شویدی، داسلام د سپیڅلی دین داساساتو په پیروی، د هیوادد تاریخ او فرهنگ پربنا د افغانی غوره دودونو او شعایرو په پام کی نیولو سره، دمشروطیت د غورځنگ ارزښتناکو میراثونو ته په درناوی اود ملگرو ملتونو د منشور او دبشر د حقوقود نړیوالی اعلامیی سره په سمون کي:

بسم الله الرحمن الرحیم

تاریخ پر افتخار وطن محبوب ما افغانستان مشحون از مبارزات قهرمانانه مردم دلیر ما به خاطر استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت ملی، وحدت ملی دموکراسی وترقی اجتماعی می باشد.

در مرحله کنونی، دولت جمهوری افغانستان متکی بر حمایت نیروهای ملی سیاسی ووطن دوست سیاست مصالحه ملی را فعالانه به پیش می برد.

بنابرین، با نظرداشت تحولات تاریخیی که در میهن ما و جهان معاصر رونما گردیده است، با پیروی از اساسات دین مقدس اسلام بارعایت سنن وشعایر پسندیده افغانی، مبتنی بر حقایق تاریخ و فرهنگ کشور، با احترام به مواریث ارزنده نهضت مشروطیت ودر مطابقت با منشور ملل متحد واعلامیه جهانی حقوق بشر، به منظور:

رسمی جرګه

ـ دخپلواکی دساتنی ،د
زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
ـ سراسری سولی تــه
درسیدو او دملی یو والــی
د زور تیا .
ـ د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
ـ دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادی،ټولنیزی،وادی او دخلکو
د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
ـ په بین‌المللی ډګر کــی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
ـ دافغانستان دد ایمــی
بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت
او د هغه دنه پو خــی کیدو
دپاره د غوره شرایطو درامنځته
کیدو په منظور .
مونږ دیوزرو دری‌سوه نه‌شپیتم
کال دجوزا دمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغا نستان د خلکو استازیو،
د ۱۳٦٦ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جر ګی له
خوا تصویب شوی اساســی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلو نهه څلو یښت مــادی
درلودی، د ډیری لوړی ملــی

ـ حفظ استقلا ل، دفا ع ا ز
تما میت ار ضی و تحکیــــم
حا کمیت ملی.
ـ دستیا بی به صلح سراسری
وتعمیق و حد ت ملی.
ـ تامین عدالت ودمو کراسی
ـ اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح
زندگی مردم .
ـ افزا یش نقش و اعتبا رکشور
در عر صه بین المللی
ـ ایجاد شرا یط مساعد به‌خاطر
تثبیت مو قف حقوقی و بــی
طر فی دا یمی افغا نستا ن و
غیر نظامی شدن آن .
ما نما ینده گا ن مــرد م
افغا نستا ن در لو یه جر گــه
مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اسا سی مصو ب
لــو یــه جــر گه مورخ نهــم
ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را کــه دارای
سیزده فصل ویک‌صدوچهل‌ونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

وثیقی په توگه په لاندی ډول تعدیل کړ :

لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرگی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپیيلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل نمودیم.

فصل اول
اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان به‌مردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوځی اډو جوړیدوته اجازه نه ورکوی .

خلورمه ماده :

له خپلواکی ، ملی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا څخه دفاع د دولت د اساسی دندو له جملی څخه ده.

دولت د هیواد امنیت او دفاعی قابلیت تامینوی او وسله وال پوځ سمبالوی .

پنځمه ماده :

د سیاسی گوندونو تعدد دافغانستان جمهوریت د سیاسی سیستم بنسټ دی.

دافغانستان په جمهوریت کی سیاسی گوندونه په دی شرط چی مرامنامه ،اساسنامه او فعالیت یی دهیواد داساسی قانون او قوانینو مغایرنه وی ، جوړیدلی شی

دسیاسی گوند تشکیلات او مالی منابع نشی کیدلای چی غیر علنی وی .

هغه گوند چی د قانون د حکمونو سره سم جوړیږی، له قانونی مجوزه پرته ړنگیدلای نه شی .

قاضیان او څارنوالان نه شی کولای چی ددندی د

خارجی رادر قلمرو خود اجازه نمی دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکمیت ملی وتمامیت ارضی از جمله وظایف اساسی دولت است.

دولت امنیت وقابلیت دفاعی کشور را تامین وقوای مسلح راتجهیز می نماید .

مادۀ پنجم:

تعدد احزاب سیاسی اساس سیستم سیاسی جمهوری افغانستان میباشد.

در جمهوری افغانستان احزاب سیاسی مشروط براین که مرامنامه ، اساسنامه و فعالیت آنها مغایر احکام قانون اساسی و قوانین کشور نباشد تشکیل شده می توانند .

تشکیلات و منابع مالی حزب سیاسی غیر علنی بوده نمیتواند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکیل میشود، بدون مجوز قانونی منحل شده نمیتواند .

قضات وخارنوالان نمی توانند در مدت تصدی وظیفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی
گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی د ټولنیزو ساز مانونـــو
جوړیـــدل د قانـــون سره سم
مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـــی ژبو لــــه
جملی شخه پښتو اودری رسمی
ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یــــت
دولتی نښان دغنمو دو ږو په
مینځ کی پر زرغو ن متـــن
باندی درا ختو نکی لمر ، د
محراب او منبر د تصویر او
ددری رنگه توری ، سری ا و
زرغونی پټی لرونکی دی .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
دولتی بیرغ دری رنگـه لری
چی دتورو ، سرو او زرغونو
ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته
ته‌په افقی توگـه په بـرابـره
اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـونـــو
دپورتنی برخی په ربـع کی د

عضویت حز ب سیا سی را
داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادۀ هفتم:

تشکیل ساز مـا نـــها ی
اجتما عی در جمهو ری افغاـ
نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز
است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور
پشتو ودری زبانهای رسمی
میباشد .

مادۀ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـو ر ی
افغا نستا ن دا را ی تصو یر
آفتا ب در حا لطلو ع،محراب
ومنبر در متن سبز محـــــاط
با خوشه گندم و فیته دا رای
سه رنگ سیا ه، ســـر خ و
سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــــوری
افغانستان دارای‌سه رنگـــ
میباشد که به شکل قطعات
سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به
پایین به صورت افقی بـــه
اندازه مساوی واقع شـــده
است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګی‌خواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتـی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغــــه
دسور په‌نسبت دوه‌برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی
نظام‌اساسونه

دیار لسمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
ټولنیزی او فرهنګـی برابری
اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او
فرهنګی پلـوه د وروستـــــه
پاتو سیمو د ګـړندی ودی او
پــــرمختـــګ د تـأمین پـــه
منظور د هیواد د ټـــو لـــو
ملیتونو ، قومونو او قبایلـو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیــزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره‌د
ملی ځانګـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی
اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستــــی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظـور
تأمین برا بری سیا ســـی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحـد
های اداری رابر مبنـــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

اداری واحدونو د جوړولوزمینه برابروی.

شوارلسمه ماده :

دولــت د خــلکـــو د فرهنگ ، ژبــی او ادبیاتــو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولـو ملیتـونـــو قومـونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبــی ، ادبیاتــــو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساســی رکن جوړوی.

دولت دمــور او مـــاشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونــه نیسی .

شپا پرسمه ماده :

دولــت ځوان نسل تــه دایمی پاملرنــه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنــی د تامیـن لازم شرایــط بــرابــروی او د نویو ځوانانو او ځـوانانــو د استعداد دودی په لاره کــی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشـــد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کردهمیراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستـــان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامیـــن صحت طفل وما در و تربیــه اطفال تدابیر لازم اتخاذ مــی نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جــوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حـــت پرورش معنوی و جسمــی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اووه لسمه ماده :

دولت داستوگنی د دولتی او کوپراتیفی کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوی او دشخصی کورونو د جوړولو په کار کی مرسته کوی.

اتلسمه ماده :

دولت داسی اقتصادی سیاست چی هدف یی د بیرته پاتیوالی د لیری کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحی د لوړتیا او د ټولنی د ټولنیز ــ اقتصادی جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دی ، عملی کوی او په دغه مقصدد ټولنیزی او اقتصادی پرمختیا پلانونه تنظیموی اوتطبیقوی.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کی ملکیت ددو لتی ، مختلط کوپراتیفی ،اوقافو ، خصوصی شخصی او دسیاسی او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دی .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانونی ملکیت د **ټولو ډولونو حمایت کوی .**

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکونی دولتی و کوپراتیفی امور ساختما نی راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصی مساعدت می‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادی را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گی ، ارتقای سطح زنده گی مردم، تکامل سا ختار اجتماعی ــ اقتصادی جامعه میباشد ، عملی می نماید وبه این منظور پلان های انکشاف اقتصادی و اجتماعی را تنظیم و تطبیق می کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوری افغانستان **به اشکال دو لتی ، مختلط** کوپراتیفی ، او قاف، خصو صی، شخصی و ملکیت ساز**ما نهای سیا سی و اجتما** عی وجود دا رد.

ملکیت از تعر ض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو نی حما یت می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړښتې جرګه

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کې تر ز مکې لاندې منابـع،
ځنګلونه څرځایونه ،کانو نـه،
دانرژۍ اساسي زیر مـې ،
تاریخي آبدات ، دراډیـــوـ
تلویزیون تاسیسا ت ، مخاـ
براتي تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتي کر ښې‌دد ولت
ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو،
دانرژۍ له زیر مو او کانونو
څخه داستفادې‌اودمخابرا تـي
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د خصوصي برخـي
پانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کې ددولتي بانکونو ، بیمې او
هوایي ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامي بانکونـو ،
بیمې او هوایي ترانسپـورت
اود خصوصي اومختلط زمکنې
ترانسپورت جوړیدل د قانون
سره سم مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کې دبهرنیو بانکونو او دبیمې
د موسساتو د نماینده ګیـــو
فعالیت د قانون ســره ســم
مجاز دی .

مادهٔ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع
زیـــــر زمینی ، جنګلـــها
چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبـــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخاـ
برا تی بند ها ی بز ر ګ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخا بـــرا تـی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و تراـ
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت نما یند ه ګی بانکها
و مو سسا ت بیمه خا رجی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کی مرسته کوی او په هغو کی دخلکو د خپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادی فعالیتونه او په صنفی اتحادیو او کوپراتیفونو کی د هغو ی دخپلی خوښی بر خه اخیستنه هڅوی او حمایت یی کوی ، دکسبگرو دحرفوی مهارتد سطحی د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کی هر اړخیزی مرستی کوی.

درویشتمه ماده :

دولت د کرنی داحیا او پرمختیا په مقصد له کروندگرو او زمکه والو سره متمهی مرستی کوی او دکرنی او میکانیزه مختلط او خصوصی فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کی اغیزمنه مرسته کوی .

څلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراک داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شرکت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحمایه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فرو ش محصو لات شان کمک های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سو م:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمک های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیز ه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید .

مادهٔ بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له ځر ځایونو څخه استفادې امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مالداری دودې ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرولو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره‌سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانګی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کوی او د مالی ، کریدتی، ګمرکی‌او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتور ګټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفا ده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی‌اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیستو پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع‌تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه های خد مات طبق قانون‌تشویق وحما یه می کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی تو سعه داده و از سکتور خصو صی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمر کی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی
په مقصد دافغانستان په
جمهوریت کی دقانون سره سم
بهرنی پانگه اچونه هخوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت
کی بهرنی اشخاص د عقاری
ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو
او بهرنیو دولتونو باندی
دعقار پورل دبالمثل چلند
پر اساس اوپر هغو بین المللی
موسسو باندی چی دافغانستان
جمهوریت دهغو غړی وی، د
حکومت له موافقی وروسته
مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق
داسلام د شریعت سره سم
دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه
گټو دتامین په مقصد دعادلانه
او مخکینی عوض په بدل کی
دقانون سره سم کیږی .

مادهٔ بیست و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادهٔ بیست و هفتم:

دولت به منظور رشد اقتصاد ملی سرمایه گذاری خارجی را در جمهوری **افغانستان طبق قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دښه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اوهکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت، ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آب و هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

مربوطي مسالي د قانون سره سمي تنظيميږي .

هر شخص چي دقانون سره سم د افغانستان دجمهوريت تابعيت لري ، افغان بلل کيږي.

خلور ديرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك پههيواد کي دننه او يا له هيوادهبهرته نه تبعيديږي .

پنځه ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت له اتباعو څخه هيڅوك بهر ني دولت ته نه ورتسليمول کيږي .

شپږ ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع له هيواده بهر د دولت ترحمايت لاندي دي.

دولت دهغوي لهقانوني حقوقو اوگټو څخه دفاع کوي ، په بهرکي دميشته افغانانو اړيکي دهيواد سره ټينگوي او هيواد ته دهغوي دراستنيدو پهمقصد مرسته کوي.

اووه ديرشمه ماده :

د افغانستان جمهوريت په هيواد کي د ميشتو بهرنيو اتباعو اوبې تابعيته اشخاصو

آن توسط قانون تنظيم مي گردد .

هر شخصيکه تابعيت جمهوري افغانستان راطبق قانون دارا باشد افغان ناميده ميشود .

ماده سي و چهارم :

هيچ يك از اتباع جمهوري افغانستان در داخلو يا خارج کشور تبعيد نمي شود .

ماده سي و پنجم :

هيچ يك از اتباع جمهوري افغانستان بدولت خارجي تسليم داده نميشود .

ماده سيو ششم :

اتباع جمهوري افغانستان در خارج کشور تحتحمايت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانوني آنها دفاع کرده رابطه افغانهاي مقيم خارج رابا کشور تحکيم مي بخشد و به منظور باز گشت آنها بوطن مساعدت مي کند .

ماده سي وهفتم :

جمهوري افغانستان حقوق و آزادي هاي اتباع خارجي و اشخاص بدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق او آزادی دقانون‌سره‌سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چې د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین‌رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبې ، قبیلې، دین، مذهب، سیاسی عقیدې، زده کړې ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پرته دقانون په وړاندې برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقواومکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیرممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوک له قانونی مجوزه پرته له‌دغه حق‌څخه نه بې‌برخی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دترسره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغا نستان را طبق قانون تضمین **می کند** . آنها مکلف اند قا نون اساسی وقوا نین جمهوری افغا نستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغا نستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف‌اجتماعی، محل سکو نت واقا مت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی‌و نهم :

زنده‌گی حق طبیعی انسا ن است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغا نستان آزادی اجرای مناسک دینی و مذهبی برای تمام مسلما نان تضمین **می گردد** .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنورو ادیانو پیروان دخپلو مذهبی مراسمو په ترسره کولو کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی د ملی ضد او وګړنیز ضد تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته کولو اودافغانستان دجمهوریت دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د ارتکاب په مقصد له دین څخه ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو ېښتمه ماده :

آزادی دانسا ن طبیعی حق دی .هغه حق د نورولهآزادی **او له عا مه ګټو پر ته چـــــی دقانون په وسیله تنظیمیږ ی حدود نهلری .**

آزادی او انسا نی کرامت له تعرض څخه مصون ن دی **دولت دهغو در ناوی او ملا تړ کوی .**

دګمی برائت اصلی حا لت دی . تورن تر هغه و خته پوری چی د محکمی په قطعی حکـــم محکوم شوی نه و ی بی ګناه **ګڼل کیږی .**

هیڅ عمل جرم نهشی بلـل کیدلای مګر دقـــانوندحکمونو سره سم .

هیڅوك نیول کـیدلای اود جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیـان در اجرای مراسم مذهبی شا ن آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به منظور تبلیغات ضد ملی وضد مردمـی ، ایجاد دشمنـــیوار تکاب سایر اعمال خـــلاف منافع جمهوری افغا نستـــان از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن است این حق جـــز آزادی **دیگران و منا فع عا مه کـــــه** توسط قانون تنظیم میگردد حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی ازتعرض مصئون بوده دو لت آنرا احترام و حمایت میکنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست متهـم تا زما نیکه به حکـم قطعی محکمه محکوم نشـــده بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم شمرد ، **مگر مطابق به احکام** قانون .

هیچکس رانمیتوا نگرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی مگر د قانون دحکمونـــو سره سم .

هیڅوك تو قیفیدای نه شی مگر دواکمنی محکمی پهاستیذان او د قانون دحکومونو سرهسم.

هیڅوك مجا زا ت کید لای نه شی، مگردمحکمی پهحکم د **قانون د حکمو نو سره سم او دهغه جرم په تناسب چیکری یی دی .**

جرم یو شخصی عمل د ی او په کولو سره یی بل څـوك نه مجازات کیږی .

تورن حق لری چی په خپله اویا دمدافع وکیل په واسطه **له ځانه دفا ع و کړی .**

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی له انسانی کرامت څخـــه مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب جوازنه لری.

د اکراه او گواښ پهوسیله له تورن او یابل چـا څخه د اقرار ، شهادت او یا خـــر گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت چی له تورن یا بـل چا څخـه داکراه په وسیله واخیستـل شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف نمود ، مگ ربه استیذان از محکمه با صلا حیت و مطا بق به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات نمود ، مگر به حکم محکمه **مطابق به احکام قا نـــو ن و** متناسب به جرمی که مر تکب شده است .

جـرم امر شخصیست‌وبا ارتکا ب آن شخص دیگر مجاـ زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا توسط وکیل مدافع از خود دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان جزای مخالف کرامت انسانی، شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا اظهار از متهم یا شخص‌دیگر بوسیله اکراه وتهدید ممنوع **است .**

اظهار یاشهادتیکه از متهم یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلو یښتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت کی‌د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محر میت تضمینیږی.

هیڅوک ددولت داستازی په شمو ل نه شی کولای چی دقا نون له حکمه پرته دتیلفونی اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چی ددولتی ارگـانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پ ه‌وخت کی په غیر قانونی توگـه زیانمـن کیږی ، دزیان د جبران حـق لری. دزیان دجبـران شرایط او څرنگوالی د قانـون پـه واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حـق لری چـی د دولت په ټولنیز ـ سیاسی ژونـد او دچارو پـه اداره کی پـه مستقیمه توگه او یاد خپلـو استازیو له لاری برخه واخلی.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریـت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین می‌گردد .

هیچ شخص به شمول نما ینده دو لت نمیتواند بـدون حکم قانون به تفتیش مخابره های تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاـ تیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازـ مانهای اجتماعی ومسوولیـن امور حین اجرای وظیفـــه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په‌ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه‌لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می‌گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل‌از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات‌مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجـــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیـــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته راوړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللـو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعـــه دی. دجنگ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نــــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سـره د تخصصـــی څانگی لـه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبـاع از یـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی، وسایر حالا تی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

پنځه پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع داستراحت حق لری .

دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتي رخصتي تیاکل او درخصتیو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کی د کار د شرایطو څرنګوالی تنظیموی او د استراحت ، دفرهنګی ، هنری موسسو دشبکو د پراختیا او د بدنی روزنی ، ورزش او سالمو تفریحاتو دپاره شرایطبرابروی.

شپږ پنځوسمه ماده :

دافغانستا ن جمهور یت اتبا ع په وړیا توګه دزده کړی حق لری .

دولت د بیسوا د ی له‌منځه وړلو، د متوازنی ښوونی ا و روزنی د تعمیم، په مورنیژبی دزده کړی ، داجباری لومړنیو زده کړو د تامین ، د تخنیکی حرفوی او مسلکی عمو میزده کړو د تدریجي پرا ختیا اود ملی کادرونو د رو زنی دپاره دلو ړو زده کړو د سیستم دودی په مقصد لازم تدبیرونه نیسی .

دافغانستا ن په جمهوریت

ماده پنجاه و پنجم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت میباشند دولت تعیین سا عات کار و رخصتی نوبتی با مزد و چگو نگی شرایط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعیاد تنظیم کرده، شرایط استراحت، گسترش شبکه های مو- سسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربیت بدنی ،ورزش وتفر یحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :

اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را یگان می با شند

دو لت به منظور امحای بیسوادی ، تعمیم تعلیم وتر- بیه متوازن ، آموزش به‌لسان ماد ر ی ، تا مین تعلیما ت ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ریجی تعلیما ت عمو می تخنیکی حر فو ی و مسلکی ورشد سیستم تحصیلا ت عالی جهت تربیه کادر های ملی، تدا بیرلا زم اتخاذ می کند .

در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

کی د خصوصی سکتور ا و
بهرنیو اشخاصو لهخوادتعلیمی
اوتحصیلی موسسو جوړول
دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع د روغتیا او ټولنیزو
تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری
طبی خدمتونو د سیستم
د هر اړخیزی او متوازنی
پراختیا ، د روغتیایی
مرکزونو او روغتونونو د
پراختیا ، دطب د دکتورانو او
طبی خدمتونو د کارمندانو
دروزنی، دعمومی ناروغیو
دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی
خدمتونو دپراختیا، دخصوصی
طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی
او د زړو کسانو ، دجګړی او
کار د معلولینو او دشهیدانو
دپاتی کسانو د پاره د مادی
تامیناتو د ښه کولو له لاری
لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت
اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری
فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و
تحصیلی تو سط سکتور
خصو صی واشخا ص خارجی
طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن
دارای حق صحت و تا مینات
اجتماعی می باشند . دو لت
از طر یق توسعه همه جا نبه
و متوازن سیستم خد مات
طبی سراسری ملی ، توسعه
شفا خانه ها ، مرا کز صحی
پرورش دوکتوران طب وکار
مندان خد مات طبی، جلو
گیری از امراض همگانی ،
توسعه خد مات صحی رایگان.
تنظیم و تشویق خدماتطبی
خصو صی ، بهبود تأ مینات
مادی برای کهنسالان، معلو-
لین جنگ وکار وباز مانده
گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ
می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان
دارای حق آزادی فعالیت های
علمی ، تخنیکی و هنری
میبا شند.

دولت پیشر فت منظمعلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کادرونو د روزنـــی منظـــم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقـوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمــــی څیړنو هڅونه او ملاتړ کـوی اود علمی څیړنو له نتا یجـو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چـــی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیـو د خپریـــــدو د مخنیوی او د اشخـاصـو د حقوقو او آزادیو د ساتنــــــی په مقصد د هیواد په ځینــو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگــــه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حق لری چی د قانـون سره سم له هیواد څخــــه بهر ته مسافـرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر-عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویـق وحمایه کرده ، استفاده‌موثـر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاصــس ، مسافرت ، سکو نت ویــــا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخار ج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

یو شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت هر تبعه مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

دقانون له حکمونو څخه بی خبری عذر نه ګڼل کیږی .

دوه شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع او بهرنی وګړی مکلف دی چی دولت ته د قانون سره سمه مالیه او محصول ورکړی .

دری شپیتمه ماده :

له هیواد خپلواکی ، ملی حاکمیت او د هیوادله زمکنی بشپړ تیا څخه دفاع د افغانستان د جمهوریت د اتباعو له ویاړه ډک مکلفیت دی .

په وسله وال پوځ کی دخدمت شرایط د قانون د حکمونو سره سم تنظیمیږی .

څلور شپیتمه ماده :

دولت داتباعو له اساسی حقوقو او آزادیو څخه د استفادی او د مکلفیتونو د تر سره کولو د پاره لازم شرایط برابروی .

هیڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ویکم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مکلف است قانون اساسی و و قوانین جمهوری افغانستان را رعایت کند.

بی خبری از احکام قانو ن عذرپنداشته نمیشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مکلف اندبه دولت طبق قا نون ما لیه‌و محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاکمیت ملی و تما میت‌ارضی کشور مکلفیت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان میباشد.

شرایط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احکام قانون تنظیم میگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرایط لازم را برای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مکلفیت های اتباع فراهم میسازد .

هیچ‌کس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه ګټــو پرخلاف اودنوروواتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفــاده وکړی .

خلورم فصل

لویه جرګه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرګه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لوړه ښکارندویه ده.

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرګه له دغه کسانــو څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهــور رئیس او د جمهور رئیس مرستیالان ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانو دشورا غړی .

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیالان .

۵ ـ لوی څارنوال .

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس .

۷ ـ دو لایتونو دشوراګانو رئیسان .

۸ ـ له هرو لایت څخه په ولسی جرګه کی د هغــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عا مــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید .

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغانستان می باشد.

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ـ اعضای شورای ملی .

۳ـ صدراعظم ، معا ونـان **صدر اعظم واعضای شــورای وزیران ،**

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

۵ـ لوی خارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قا نـون اساسی،

۷ـ روسای شورا های ولا- **یات،**

۸ـ از هر ولایت بتعـــداد وکلای آنها در ولسی جرگه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو مي، برابري، آزا د ی ، سري او مستقیمی رايي اخیستنی له لاری .

۹ ــ دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،ټولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخــه حداکثر پنځوس تنه چـــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــه لری :

۱ــ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جګړی او متارکی لــه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیـو ل چی د هیواد په بر خلیــــک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغـــه اساسی قانـــون کـــی بل ډول اټکـــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را یگیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر گه دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ــ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعـــلا ن جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سر نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگـــــر پیشبینی شده باشد لویـــه جرگه توسط رئیس جمهـــور

(c) ketabton.com: The Digital Library

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یابل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توګه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرګی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړ یږی .

دلویی جرګی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرګی د ړنګیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرګی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرګی دغړیو په توګه ساتی .

اویایمه ماده :

دلویی جرګی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرګی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهوربحیث نایب خود تعیین کند دایرمی شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه جرگه تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کی ددغه اساسی قانو ن او د افغا نستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویی جرگی دغړیو د رایو په اکثریت اوو کلونو د مودی د پاره انتخابیږی .

یو شخص نه شی کیدلای له دوو ځلونه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شی .

جمهور رئیس لویی جرگی ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دوری له پای ته رسیدو ځخه مخکی د دیرشو ورځو په موده کی رابلل کیږی .

دری اویایمه ماده :

د افغا نستان دجمهوریت هر مسلما ن تبعه چی د ځلو یښت کلنی عمریی بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسریی له افغان مور او پلار ځخه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو ځخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوا نین جمهوری افغا نستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جر گه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیش از دو بار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه‌جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جر گه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعه مسلمان جمهوری افغانستان که سن (٤٠) سالگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیاسی بر خور دار باشد بحیث

د جمهور رئیس په توګه
انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه
کی له انتخابیدلو وروسته په
لاندی ډول لوړه کوی :

((دلوی خدای په نامه
لوړه کوم چی داسلام دسپیڅلی
دین داساسونو حمایت ، د
اساسی قانون رعایت او د هغه
دتطبیق څارنه اود افغانستان
د خپلواکی ، ملی حاکمیت او
ځمکنی بشپړتیا ساتنه
وکړم ، د اتباعو اساسی
حقوق او آزادی وساتم او
خپلی ټولی هلی ځلی دټولنیز
عدالت ، د خلکو د نیکمرغی
، دسولی د ټینګښت اود
هیواد د پرمختګ دتامین په
خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس ددغه اساسی
قانون پرنورو مندرجو واکونو
برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ دوسله وال پوځ لوړ
قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملی
شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د جمهور رئیس

رئیس جمهور انتخاب شده
میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد ازانتخاب
در لویه جرګه حلف آتی را
بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرګ
سوګند یاد می کنم که
اساسات دین مقدس اسلام
را حمایت ، قانون اساسی
را رعایت واز تطبیق آن مراقبت نموده از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی
افغانستان حراست کنم .
حقوق وآزادیهای اساسی
اتباع را حفاظت نمایم وتمام
مساعی خود را بخاطر تامین
عدالت اجتماعی ، سعادت مردم،
تحکیم صلح وترقی کشور به
کار برم .»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر
سایر صلاحیتهای مندرج این
قانون اساسی ، دارای صلاحیت های آتی میباشد :

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ـ توشیح قوانین ومصوبات شورای ملی .

۳ـ تعیین صدر اعظم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دپاره د هر شي صدر يا تسمیم تاکل .

٤ــ دولسي جرگي د باور د رايي له اخستلو وروسته دصدراعظم، د صدر اعظم دمرستیالانو او وزیرانو تقرر منظوري او د هغوي داستعفا منل ،

٥ــ د لزوم په وخت کي دوزيرانو د شورا د غونډو تدوير او مشري .

٦ ــ د قاضيانو د انسلاك منظوري او د قانون سره سم دقاضيانو، د لوړ رتبه كارمندانو او افسرانو د تقرر ترفيع او تقاعد منظوري ،

٧ــ د سياسي ، ټولنيزو او اقتصادي سترو مسألو په باب د عمومي نظر غوښتني يا عامه رايي ته د مراجعي (ريفرانډم) په باره كي تصميم نيول.

٨ ــ د مجازاتو بخښل او كمول .

٩ــ په نورو هيوادونو او بين المللي سازمانونو كي دافغانستان جمهوريت دد ديپلوماتيكو نمايندگيو د رئيسانو تاكل .

رتبه به تشکیل حکومت.

٤ــ منظوری تقرر صدراعظم، معاونان صدر اعظم و وزراء بعد از کسب رای اعتماد از جانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،

٥ــتدویر وریاست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ــ منظوری انسلاك قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ــاتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعی واقتصادی

٨ــ عفو و تخفیف مجازات.

٩ــتعیین روسای نمایندگیهای دیپلوماتیك جمهوری افغانستان در کشورهای دیگر وسازمانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۱۰ ـ دافغانستان په جمهو ریت کی د نورو هیوادو نـــو دديپلو ماتيکو نما ينده گيو د درئيسانو دباور ليکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ، د عمومي او قسمي سفربري اعلام او پای ته رسول یی.

۱۲ ـ دلويي جرگی په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانـو ن سره سم د پيسو دخپرولو اجازه او پولـــی ريفورم .

۱٤ ـ دقانون سره ســــم دتابعيت او پناه ورکړه.

۱۵ ـ دقانون سره ســـم دنښا نونو، مډا لونواوافتخاری لقبونو ور کړه.

۱٦ ـ دافغا نستان جمهوريت دملی سرود منظوری .

۱۷ ـ د هغو قوانينو اونورو تقنينی اسنادو لغوه کو لچی داساسی قانون سره د هغوله سمون داساسی قانو ن دشورا له خوا تثبيت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری رياست د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره ســـم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ ـ قبول اعتماد نامه های رو سای نما ينده گيهای ديپلو ماتيك کشور های د يـــگـــر درجمهوری افغا نستان.

۱۱ ـ اعلام حالت اضطرار، سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ ـ اعلام جنگ ومتارکه به موافقه لويه جرگه .

۱۳ ـ اجازه نشر پول ور يفورم پو لی طبق قانون ،

۱٤ ـ اعطای تا بعيت وپناهنده گی طبق قانون،

۱۵ ـ اعطای نشانها ، مدالها والقاب افتخاری طبق قا نون

۱٦ ـ منظوری سرود ملـــی جمهوری افغا نستان ،

۱۷ ـ الغای قوانين وساير اسناد تقنينی که عدم مطابقت آنها با قا نون اسا سی توسط شورای قانون اساسی تثبيت شده باشد،

۱۸ ـ ايجاد دستگـــاه اداری ريا ست جمهوری،

۱۹ ـ اعمال ساير صلاحيت ها طبق قانون،

جمهور رئیس کولای‌شی چی خپل ځینی قانونی‌واکونه د جمهور رئیس مرستیالا نو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهوررئیس دصعب‌العلاجی او اوږدی ناروغی اویااستعفاله حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی‌چی جمهور رئیس ونه‌شی‌کړای خپلی‌دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهوررئیس دلومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهوررئیس په دایمی‌توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه دلومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترځ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند بر خی‌از صلا حیتهای قانونی‌خود رابه معاونان رئیس جمهور تفو یض نما ید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب‌العلاج ودوام دار و یا استعفا ء الی ختم دوره صلا حیت به‌وظایف خود دوام مید هد . درتمام حا لاتیکه رئیس جمهورنتواند و ظا یف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاو ن اول رئیس جمهور اجراء می‌شود .

در صورت ازدست داد ن دایمی قابلیت کار، مرگ‌و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جر گه توسط معاون اول اوبه منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفا ء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به‌لو یه جر گه‌ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای ملی (پارلمان) **عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری** افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی‌جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشو ند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیب‌ذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج‌سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری‌عمومی ،مساوی، آزاد،سری‌ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای‌مد ت‌سه سال به انتخاب‌شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – پاتې دريمه برخه‌دملي فرهنگي شخصيتونو د خبيرو، پوهو او باوري افرادو له‌جملې څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئيس له خوا‌تـــا کل کيږي .

اتيايمه ماده:

د ملي شورا د غړيو شمير، شرايط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانــــون سره سم تنظيميږي .

يو اتيايمه ماده :

ملي شورا ددغه اساســـي قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسيره** دغه واکونه لري:

۱– د قوانينو او تقنينـــي فرمانونو تصويب، تعديل‌اولغوه **کول** او جمهور رئيس ته يي دتوشيح په غر ض وړانـــدي **کول** .

۲ – دقوانينو تفسير .

۳– ددوه اړخيزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو** تصويب اود بين‌المللي تړو **نونو سره** ديوځاي‌کيدو او **ورڅخه** دوتلو تصويب ،

٤– داقتصادي –ټولنيــزي پرمختيا دپلا نونو تصويب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب **دحکو مت** دراپور تائيد .

۳– يك ثلث با قيمانده از جمله شخصيت هاى ملى،فر– هنگى ، افراد خبير، دانشمند وبا اعتبار ،براى مدت چهار سال ،به تعيين‌رئيس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرايط طرز انتخاب وانتصاب اعضاى شوراى ملى مطابق قانون تنظيم مى گردد.

ماده هشتاد و يكم :

شوراى ملى، علاوه برساير **صلا حيتها ى مندر ج ا يـــن قانون اسا سى ، داراى صلا حيتهاى ذيل ميبا شد :**

۱ – تصو يب ، تعد يل و لغو قوانين و فرا مين تقنينى واتقديم آنها به‌رئيس جمهور **جهت تو شيح .**

۲ – تفسير قوانين .

۳– تصويب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصويب الحاق به معا هدات بين‌المللى وانفصال از آنها ،

٤ – تصو يب پلان هـــاى انكشاف اقتصا دى –اجتماعى **وتا ئيد گزارش حكو مت د ر** مورد اجراى آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

٦ـ دااداری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

۷ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ـ د جمهور رئیس د وز پیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

۹ـ دو لت ته د پـــــور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملـــی اقتصاد کی داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مډالونو اوافتخاری لقبونو وضع کو ل ،

۱۱ـ له نورو دولتونو او بین المللی ساز مانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

۱۲ ـ داستجوا ب په غوښته کی د حکو مت په واك کی د شاملو اجراآتو په بــــاب د صدراعظم او د حکو مت دغړیو دځواب اوریدل .

۵ ـ تصو یب بو د جـــه دولتی وبر رسی گزارش د ر مورد اجرای آن .

٦ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

۷ـ تاسیس ولغو وزارتها.

۸ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان ر ئیس جمهور به اساس معر فـــی ومطالبه رئیس جمهور .

۹ ـ اجازه اخذ قر ضه به دولت واعطای امتیاز دارای اهمیت **اسا سی در اقتصادملی به شمول اعطای ا نحصار .**

۱۰ ـ و ضـــع نشا نها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانو ن .**

۱۱ ـ تائید بر قـــرا ری روابط با دول دیگر و ساز ــ **مان های بین المللی .**

۱۲ـ استماع جواب صدــ **راعظم واعضای حکو مت د ر** مورد اجرا آت شامل صلا ــ **حیت حکو مت در جلســـــه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسی جرگه

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ــ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ــ دولسی جرگی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف په‌صورت کی داقتصادی ــ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحی‌په‌باب دوروستنی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس به لومړنی اجلاس کی د خپلو غړیو له مینځه د وثیقو د څیړلو د پاره یو کمیسیون انتخابوی . د غه کمیسیون مربوط مجلس ته‌د څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

څلور اتیایمه ماده :

ولسی جرگه دخپلو غړیو له جملی‌څخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کی درئیس ، ددوومرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر گه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل میبا شد :

۱ــاتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ــ اتخاذ فیصله نهایی‌راجع به طرح پلانهای انکشاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظر بین ولسی جر گه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط گزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر گه از جملــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنا د خپلو غړیو څخه د پنځوکلونو دپاره د رئیس او دیوه کال دپاره ددوو مرستیالانو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیئت انتخابوی.

دملی شورا د مجلسونو رئیسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامین په غاړه لری. درئیسانو په غیاب کی یوتن مرستیال د هغوی دندی سرته رسوی.

پنځه اتیایمه ماده :

دملی شورا عادی اجلاس په کال کی دوه ځله د سنبلی دمیاشتی په لومړی اووه نی او دحوت دمیاشتی په لومړی اووه نی کی جوړیږی.

دملی شورا د هر عادی اجلاس موده دری میاشتی ده.

که چیری دملی شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اویا پرمختیایی پلان مطرح وی د ملی شورا د اجلاس موده دهغو له تصویب څخه پخوا پای ته رسیدلای نه شی.

که چیری بودجه د مالی کال له پیل څخه پخوا تصویب نه شی، د تیرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند.

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته اول ماه حوت دایر می شود.

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد.

در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند.

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب تروخته پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یـــوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه پـــه ځانګړی یا ګډه توګه غونـډی کوی .

دملی شورا دمجلسونـو د ګډو غونډولاربښوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجـلاس د جمهـو ر رئیس په وسیله د ولســـی جرګی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشـــو ورځو د مودی په تـرخ کـی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجـــلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ـ ای ملی بر اساس تصمیـــم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجا لس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی بـــه صورت جدا گانه یا مشتر ك تشکیل جلسه مید هد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طر فروسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجـلا س شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخا بات ولســـی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شـــورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه دټولو غړیو درایو په اکثریت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو جلا او ګډی غونډی علنی دی ، مگر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .
ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو څخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالو دلومړنی څیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیونونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صورت کی د څیړنی او پلټنی کمیسیونونه او نور موقتی کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیړنی او پلټنی د کمیسیونونو د ندی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم هر مجلس به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك مجالس شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه مجلس به‌سری بودن آن تصمیم بگیرد.
جریان مباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملی، کمیسیو نهای دا یمی راازبین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون‌های تحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون های موقتی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل کمیسیون های تحقیق وتفتیش توسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حــق لری چی د استیضــاح پـــه غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غـــړیّ تـــر استیضاح لانــدی ونیسی . د استیضاح خــواب په لیکلـــی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی خواب له مخــی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیــړ ی .کـــــه چیــــر ی حکــو مــت دباورد سلب سره مخامخ شیدوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غـــــړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تــی رایی سره د ملی شورادداوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمــی کمیسیونونو په غونډو کـــــی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دخرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حــق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومــت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ بهاستیضاح بهصورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساس پاسخ ارائه شدهموضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تــا تشکیل شورای وزیران جدید بهوظایف خود ادامه میدهد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجــا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیـــــن شو رای ملی و کمیسیـــو ن های دا یمی آنها شر کـــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجــلا س جدا گا نه و مشترك دارای حق رای واظهار نظر مــی باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیځ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دخرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرگند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی .

که چیری د ملی شورا غړی دڅرگند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی .

خلور نوی یمه ماده :

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانون د وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری :

۱ـ جمهور رئیس.

۲ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

۳ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه .

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتارو توقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد .

هر گاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود .

ماده نودو چهارم :

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع ، تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملي ، دارا میباشند :

۱ ـ رئیس جمهور .

۲ـ کمیسیو ن های دایمی مجلسین شورای ملی .

۳ ـ حد اقل عشراعضای هر مجلس .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترکیبی جرگه

٤- د وزیرانو شورا .
٥- ستره محکمه .
٦- لویه څارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع
کول، تعدیلو ل او لغوه کول
ددولت د لگښتونو زیاتوا لی
یا دعوایدو کمښت را مینځتـــه
کړی پدغه باب د حکو مــــت
مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـــی
په دغه اساسی قانو ن کی په
بل ډول اټکل شویدی د یـــو
اتیایمی مادی د مندرجوواکونو
په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه
بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب
دبل مجلس له‌خوا ردشــــی،
توافق ته درسیدو په مقصد
ددواړو مجلسونو له غړ یـــو
څخه په‌برابر شمیر گډهیئـــت
جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم
چی دهیئت دغړیو دوا یو په
دوو ثلثو نیول شـــوی وی،
د جمهـــــور رئیس لــــه
توشیح وروسته نا فذ گڼـــل
کیږی که چیری گــډ هیئت
د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو
بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤- شورای و زیرا ن .
٥ - ستره محکمه .
٦- لویه څارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ،
تعد یل و لغو قا نو ن افزایش
مصارف و یا کا هش عوایـــد
دو لت را به بار آورد ، موا-
فقه قبلی حکو مت در زمینـــه
حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در
ین قا نون اسا سی طور د یگر
پیشبینی شده است ، تصا-
میم یك مجلس در مورد صلا-
حیتهای‌مندرج مادهٔ‌هشتادو یکم
به مجلس دیگر فر ستــــا ده
میشود .

در صو ر تی که تصو یب
یك مجلس از جا نب مجلس
دیگر رد شود ، به منظور نیل
به توا فق ، هیئت مختلط به
تعداد مساوی ، از اعضای هر
دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو
ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ
گردیده باشد، بعد ازتو شیح
رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق
به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

شورا ددواړو مجلسونو په ګډه غونډه کې څیړل کیږي او د هغې په باب تصمیم د ګډې غونډې د غړیو درایو په اکثریت نیول کیږي.

شپږ نوی یمه ماده :

د ملي شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذیږي.

که چیرې جمهور رئیس د ملي شورا د تصمیم سره موافقه ونه لري، کولای شي چې هغه د وړاندې کیدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کې د دلایلو په څرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددیرشو ورځو د مودې په تیریدو سره او همدغه شان که چیرې د ملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بیا د غړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړي، تصمیم نافذ ګڼل کیږي او جمهور رئیس هغه توشیح کوي.

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شي

موضوع در جلسه مشترک مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترک اتخاذ میگردد.

ماده نود وششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد.

در صورتیکه رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجدداً تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید.

ماده نودو هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

چې دولسی جرګې او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرګې یا ملی شورا ړنګیدل دموجبه دلایلو په څرګندولو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دولسی جرګې یاملی شورا له ړنګیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کی کیږی .

نوی ولسی‌جرګه یاملی‌شورا له نویو انتخاباتو وروسته تریوه کاله پوری ړنګید لای نه شی. ولسی جرګه‌یاملی‌شورا د جمهور رئیس د واک ددوری د وروستیو شپږو میاشتو په موده‌کی ړنګیدونکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو د

مشوره با رو سای ولسی جرگه ، سنا ، صدر اعظم ، قاضی القضات ورئیس شورای قانون اساسی ، انحلال ولسی جرگه یا شورای ملی را با ذکر دلایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال ولسی جرگه یا شورای ملی جدید الی یک سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گرفته نمیتواند .

ولسی جرگه یا شورای ملی ، در جریان شش ماه اخیر دوره صلاحیت رئیس جمهور ، غیر قابل انحلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوانین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعالیت هر مجلس شورای ملی و کمیسیونهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسـطه د اساسي قانون او نافذو قوانینو سره په سمو ن کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستا ن جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارگا ن دی.

دوزیرانو شورا له د غـو کسانو څخه جوړه ده:

ـ صدراعظم .

ـ د صدراعظم مرستیالا ن.

ـ وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاسـت تگ لاره او دحکومت تر کیب دباور د رایی د اخیستلو پـه مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری لـه اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تگـلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن تو سط طرز ا لعمل مجلس مر بوط ، در مطا بقت با احکام قانون اساسی وقوا- نین نا فذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکو- مت) عا لیترین ارگان اجرا- ئیوی جمهوری افغا نستـا ن میبا شد .

شورای و زیران مر کـب است از :

ـ صدراعظم .

ـ معا ونان صد راعظم .

ـ وزرا ء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خـط مشی سیاست داخلی وخارجی ترکیب حکو مت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جـرگه ارائه ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظور ی رئیـس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرگې او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مکلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندې او واکونه لرې :

١ ـ دكورنى او بهرنى سياست دتگ لارى طرح او تطبيق .

٢ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجرا كو لو تا مين، د اقتصا د ى او ټو لنيزى پر مختيا دپلانونو طرح كول، ددو لتى بودجى تر تيب ، دپلا نونو او بودجى تطبيق او ملي شورا ته دهغوداجرا كولو په‌باب دراپور وړا ند ى كول.

٣ ـ د عامه گټو دِ دفا ع ، دقانونى ملكيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتنې په مقصد دتدبيرو نو نيول.

٤ ـ د قا نو ن سره سم دبهر نيـو ا ړ يـكـو لارښوو نه ، دنورو دو لتونـو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسى جرگه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزارشش ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيل ميبا شد :

١ـ طر ح و تطبيق خط مشى سياست‌داخلى وخارجى

٢ـ تا مين اجراى امور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

٣ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حمايت‌تمام اشكال ملكيت قانونى تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .

٤ـ ر هبرى منا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بین ا لمللی موسسو سره ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګولا دموافقت لیکونو لاسلیک کول.

٥ـ دجمهور رئیس په تائید دوزیرانو په شورا پوری دتړلیو ادارو اوارګانونو جوړول .

٦ـ دقانون سره سم دواك په حـدودو کی د مقرری اواسا سنامی تصو یبول ،

٧ـ جمهور رئیس ته دمقررو اساسنامو اودوزیرا نو شورا دمصوبو وړاندی کول .

٨ـ د قانون سره سم دنورو واکونو عملی کول.

یوسلو څلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا دولسی جرګی د ړنګیـدو پـه وخت کی د وزیرانو شورا د عاجلی اړتیا په صورت کـــی کولای شی چی په بودجی او مالی چاروپوری له مربوطـــو مسالو پرته د ملی شورا په واك کی د شاملو مسئلـو په باب تقنینی فرمانونه و ضـع کړی ، تقنینی فـرمانونـــه د جمهـور رئیس لـه توشیـح وروسته نافذ ګڼل کیږی .

دوزیرانو شورا هغه تقنینی فرمانونه چی داساسی قا نون

موا فقتنا مه ها با دول د یگر ومو سسا ت بین ا لمللـــــی طبق قا نو ن .

٥ ـ ایجاد ادارات وار گا نهای وابسته به شورای وز- یران به تأیید رئیس جمهور.

٦ ـ تصو یب مقرره‌واسا سنامه در حدود صلا حیـــت طبق قا نو ن .

٧ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه ها ومصوبات شورای وزیرا ن به رئیس جمهور .

٨ـ اعمال سایر صلا حیتها طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی ویا انحلال ولسی جرگه شورای وزیران در صورت ضرور ت عاجل میتواند در موردمسایل شامل صلاحیت شورای ملی به استثنای مسایل مربو ط بودجه وامور مالی، فرامیـن تقنینی وضع نماید .

فـرا میـن تقنینــــــــی بعـد از تو شیـح ر ئیـس جمهور نافذ شمرده می‌شود.

شورای وزیران فرامیـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغی مادی د حکم سره سم وضع شوی دی د ملـی شورا لومړنی اجلاس ته د منظوری په غرض وړاندی کوی. کـه چیری تقنینی فرمانونه د ملی شورا له خوا رد شی، د ملـی شورا د تصمیم له نیټی څخه له اعتباره لویږی .

جمهور رئیس کولای شی چی دملی شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویـــا دولسی جرگی د ړنگیدو په جریـــان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخی د حکومت ځینی غــړی گوښه او یانوی غړی وټاکی .

دغه موضوع د ولسی جرگی لومړنــی اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندی کیږی .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنگیږی :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب‌العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرگی دباوربیرته اخیستل ،

٤ـ دتقنینیه دوری پای تــه رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم ایـن ماده قانون اساسی وضـــع گردیده در او لین اجلاســ شورای‌ملی جهت‌منظوری‌ارائه مینما ید. فرامین تقنینی در صو رتیکه از طر ف شـــورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتوا ند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال‌ولسی جرگه براساس پیشنهـــاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکو مت راسبکدوش ویـــا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادهٔ یك صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

٤ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

٥ـ دولسی جرگی یا ملـی شورا ړنگیدل ،

په دغوټولو حالا تو کـــی هغه حکومت چی ړنگ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصـــــو لـــه جملی څخه دیوه تن تـــر سر پرستی لاندی‌چی دجمهور رئیس له‌خوا تو ظیفیږی، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنگوالی دقانون په‌واسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضأ

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پـــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره‌سم کیږی. قضائیه قوه‌له ستری‌محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون‌له مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

٥ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـو- متی که منحل گردیده ، الـی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نـــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طـــرز فعالیت‌شورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یــك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد. قوه قضائیه مرکب استاز ستره محکمه و محا کـــم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عـا

رسمی جریده

قضایی ارگان په توګه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قانون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستری محکمی مرستیالان او غړی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کی خپلواکی او یوازی د قانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضایی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبق احکام قانون فعالیتهای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قانون رادر فعالیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یک صدو دهم :

قاضی القضات ، معاونان واعضای ستره محکمه‌طبق قانون توسط رئیس جمهور تعیین میگردند.

قاضی القضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یک صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکم توسط محاکم بر اساس اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت می گیرد .

ماده یک صدو دوازدهم:

قضات حین بررسی قضایا،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وخت کی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توگه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تامین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چی پر قضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو او دری ژبو اویادسیمی د اوسیدونکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیی د موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان را تطبیق مینماید .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته باشد ، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینماید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حالاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانون تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضایا درمحاکم به لسان های پشتو ودری و یا بهلسان اکثریت [illegible] ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محاکمه توسط آن صورت میگیرد نداند، حق آشنائی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی بایدمدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکموقطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعـــدام له حکمه پرته چی د جمهـــور رئیس له منظوری وروستـــه عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب دقانون په واسطه تنظیمیږی . واك او د فعالیت ځرنګوالـــی

نهم فصل

ځارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغا نستان جمهور یت ځاـ رنوالی د مرکزیت ـ اصـــل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی ځارنوا لی‌او نوروهغو ځارنوا لیو څخه چی د قانون له مخی جوړ یږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی ځارنوال د هیـــواد

ترجمان‌وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یك‌صدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشند واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکـم واجب التعمیل‌است به استثنای حکم به‌اعدام که‌بعد از منظوـ ری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یك‌صدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توســط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

څارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

څارنوالی جمهوری افغا ـ **نستا ن سیستم واحد مبتنـی بر ا صل مر کز یت بـوده ، متشکل است از لو یه څار ـ نوالی و څارنوالیها ی دیگری که طبق قانون‌تشکیل‌میگردند**

ماده یك‌صدو هژدهم :

لوی څارنوال رهبری فعا ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څارنوالي د ارګانونو د فعالیت لاربښوونه کوي .

دڅارنوالي ارګـــانونه پــه خپلو اجراآتو کې خپلواك دي، یوازې د قانون او لوی‌څارنوال تابع دي.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی څا رنوال او د لوی څارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږي .

لوی څارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتي ، مختلطو او خصو صي موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسي ګوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په پوښتان تطبیق او رعایت‌باندې لوړه څارنه دلوی څارنوال او دهغـه ترلاس‌لاندې څارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د څارنوالـــی تشکیــــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنګوالي د قانون په واسطــه تنظیمیږي .

لیت ارګانهای څارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارګانهای څارنوالی دراجراآت خویش مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی څار‌نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی څا رنوا ل و معاو نان لوی څارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می ګرد ند .

لو ی څا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـه ارا ئه ګزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی څار نوا ل و څا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت څارنوالی توسط قانون تنظیم می ګردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم فصل
داساسی قانون شورا

يوسلو دوه ويشتمه ماده :

د افغا نستان د جمهوريت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانينو، نوروتقنينی اسنادو او بين ـ المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړيږی.

يوسلو درويشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوا نينو ، تقنينی فر ما نونو او بين‌المللی تړونونو دسمون لرلو څيړل ،

۲ـ جمهور رئيس ته لـه اساسی قانون څخه دراولاړو شويو مسئلو په‌باب دحقو قـی مشورو ورکول .

يوسلو څلرويشتمه ماده :

د اساسی قـانون شورا د خپلو واکونو د تعميـل پـه مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنينی اسناد چـی دتوشيح په غرض جمهـو ر رئيس تـه وړاندی کيـږی ، مطالعه اود اساسیقا نونسره

فصل دهم
شورای قانون اساسی

ماده يك‌صدو بيست‌ودوم:

شورای قانون اساسـی جمهوری افغا نستان بمنظور مراقبت از مطا بقت قوانين، ساير اسناد تقنينی ومعاهدات بين‌المللی با قا نون اسا سی ايجاد می گردد .

ماده يك‌صدو بيست‌و سوم:

شورای قانو ن ا سا سـی دا رای صلاحيت‌های ذيل می با شد :

۱ـ بررسی مطا بقت قوا نين فرا مين تقنينی و معاهدا ت بين المللی با قا نو ن اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در با ر ه مسا يل نا شی ا ز قا نو ن اسا سی به رئيس جمهور

ماده يك‌صدوبيست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعميل صلاحيت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنينی ايكه جهت توشيح به رئيس جمهـور ارائه ميگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو دسمون لرلو په با ب نظر څرګند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته‌دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصـد د تـدبیرونو د نیولو پـه برخـه کـی چـی اساسی قانون حکم کـوی مشخص پیشنهادونه وړانـدی کړی .

یوسلو پنځه ویشتمه‌ماده:

داساسی قانون شورا لـه رئیس ، مرستیال ، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چـی دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی .

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شوراجمهور رئیس ته مسووله او دراپـور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قـانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنګوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ریـت اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اسـا سی ابراز نظر نماید .

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قـا نو نګذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یک‌صدو بیست‌وپنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی متشکل از رئیس ، معا و ن، منشی و هشت عضو می با شد که توسط رئیس‌جمهور تعیین می شو ند.

ماده یک‌صدو بیست‌وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به‌ارائه ګزارش‌میباشد

ماده‌یک‌صدو بیست‌وهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیت‌شورای قا نون اساسی‌توسط قانون تنظیم میګردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده‌یک‌صدو بیست‌وهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداری دواحدونو په اساس دقانون له‌مخی تنظمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښاروالیونو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یوتن درئیس او منشی په‌توگه انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله‌ده.

یوسلو نهه‌ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه‌کی ددولت دپر مختیایی هدفونو په تامین‌کی ونډه‌اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره بالترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست‌ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه والی او پر مختیا په با ب سلا ورکوی .

دولایت دشورا اودو لسوالی دشورا غړیو ته مناسب حق الحضور ورکول کیږی .

یوسلو دیرشمه ماده:

د ښارونو اوناحیو د چارو داداری په‌مقصد د ښاروالیو او ناحیو مجلسونه دقانون سره سم جوړ یږی .

دښاروالیو او ناحیوده‌مجلسونو غړیو ته مناسب حق الحضو ر ورکول کیږی .

دکابل ښار او د هغه‌ناحیی لویی جرگی او ملی شوراته داستازو دانتخاب په ارتباط‌به ترتیب‌سره‌دولایت اوولسوالیو معادل دی .

یوسلو یو دیرشمه ماده :

په مرکزی او سیمه ییزی اداری پوری مربو طی چاری ، دکار کوونکو ددندو ثبات او مصوونیت او ور پور ی نوری مربوطی مسألی دقانون‌له‌مخی تنظیمیږی .

دولسم فصل

بهرنی سیاست

یوسلودوه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت بهرنی سیاست د ملی گټو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مر بو ط مشوره مید هد.

برا ی اعضا ی شو را ی ولایت وشورای‌ولسوالی حق‌الحضور مناسب‌پر دا خته میشود .

ماده یك صدو سی‌ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحی ، مجالس شاروالیها ونواحی طبق قانون تشکیل میگر دد.

برای اعضای مجالس شار- وا لیها ونوا حی حق الحضور مناسب پ ردا خته میشود .

شهر کابل ونواحی آ ن به ارتباط انتخاب نماینده‌گان برای لویه جرگه و شو رای ملی ، بالترتیب معا دل ولایت وو لسوا لیها می باشد .

ماده یك صدوسی‌ویکم:

امور مربوط به اداره‌مرکزی ومحلی و مصو نیت و ثبات وظیفوی و سایرمسایل مربوط به‌کار کنان طبق قانون تنظیم میگر دد.

فصل دوازدهم

سیاست خارجی

ماده یك صدو سی ودوم:

سیاست خارجی جمهوری افغانستان بر مبنای تامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

د تامين ، د خپلواکی ، ملـــی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سو لی او امنیت او دسوله ییز ګـــډ ژوند د ساتلو ، د حقــوقــو د بــرابــری او دبین المللـی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت د ملګرو ملتــونــو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقـــو د نړیوالی اعــلامیی او دبین ـ الملل حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت دناپییلتوب سیاست د دولــت د بهرنی سیاست د مهم اصل پــــه تو ګه تعقیبــوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یـــوه بنسټ ایښودونکی په تو ګـــه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت دټولو هیوادونو ، پـــه تیــره بیا دګاونډیو او اسلامـــــــی هیوادونو سره د هغودسیاسی، ټــولنیــز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیـــت جهانی ،همزیستی مسا لمــت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایـــر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستـــــان سیاست عدم انسلاك را بـــه حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیـــل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

رسمی جریده

په پام کې له نیولو پرته ، دحقوقو د برابری ، خپلواکی، ملی حاکمیت او ز مکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کې دلاس نه وهلو، زور ، گواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو ، د لاس وهنې او تیري د ټولو ډولونو دغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنو دربښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامينځ ته کولو او ټینگښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت دسولې ، ملی خپلواکې ، دموکراسی ، ټولنیزی ترقی او دبرخلیك په ټاکلو کې د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړ کوی، داستعمار ، نوی استعمار ، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بې وسلې کولو ، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی ، اجتماعی و اقتصادی آنها ، مبتنی بر اصول تساوی حقوق ، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر ، عدم توسل بهزور ، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز ، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سی و ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی،دموکراسی،ترقی اجتماعی وحق ملل‌در تعیین‌سرنوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار ،استعمارنو، صهیونیزم ، راسیزم،اپارتاید وفاشیزم مبارزه‌میکند.

ماده یك صدو سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلـــو، دبهرنیو پوځی اډوله منځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانـــه نظم د ټینګولو په خاطـــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانـون تر ټولو لوړ حقوقـی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغـه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغـانستان د جمهوریـــت داساسی قانون او قوانینـــو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانـونـی حقـوق او ګټـــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقـــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسا یر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظامی خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظـــم نوین وعادلانه اقتصادی واطلاعاتی بین المللی پشتیبا نی می کند.

ماده یک صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغا نستـــان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم
احکام متفرقه

ماده یکصدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهـوری افغانستان دارای عالی تریـــن اعتبار حقو قی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابـق به آن وضع میگردد.

ماده یک صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغا نستان فعالیت کـرده نظم حقـو قـــــی، منافع جامعه ،حقوق ومنا فـع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتی، کوپراتیفی، مختلطی او خصوصی موسسی، سیاسی گوندونه، ټولنیز سازمانونه، دچارو مسوولین اواتباع دافغانستان دجمهوریت د اساسی قانون او قوانینو په رعایت مکلف دی .

یوسلو یوخلویښتمه ماده :

داساسی قانون تعدیل په مستقیمه توگه د لویی جرگی په واسطه کیږی.

همدغه شان د اساسی قانون د تعدیل په باب تصمیم د جمهور رئیس په پیشنهاد او یادملی شورا د غړیو دیوه ثلث په پیشنهاد او د دوو ثلثو په تاییدهم نیول کیږی . په دی حالت کی جمهور رئیس لویه جرگه جوړوی . که چیری لویه جرگه د تعدیل پیشنهاد په ځای وبولی، اساسی قانون تعدیلوی او که نه ، دانعدیل پیشنهاد ردوی . داضطرار په حالت کی د اساسی قانون تعدیل جواز نه لری .

یوسلو دوه خلویښتمه ماده:

د جمهور رئیس، د جمهور رئیس د مرستیا لانو، د ملی شورا د غړیو ، صدر اعظم دصدر اعظم د مرستیا لانو،

موسسات دولتی ، کوپراتیفی ، مختلط ، خصوصی ، احزاب سیاسی ، سازمان های اجتماعی ، مسوولین امور واتباع مکلف به رعایت قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان میباشند.

ماده یك صدوچهل ویکم :

تعدیل قانون اساسی مستقیماً توسط لویه جرگه صورت می گیرد .

همچنان اتخاذ تصمیم در مورد تعدیل قانون اساسی به پیشنهاد رئیس جمهور یا پیشنهاد یك ثلث و تایید دو ثلث اعضای شورای ملی نیز صورت می گیرد .

درین حالت رئیس جمهور لویه جرگه را دایر میکند در صورتیکه لویه جرگه پیشنهاد تعدیل را واردبداند قانون اساسی را تعدیل ودر غیر آن پیشنهاد تعدیل رارد می کند.

در حالت اضطرار تعدیل قانون اساسی جوازندارد

ماده یك صدو چهل و دوم:

برای رئیس جمهور، معاونان رئیس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دحکومت دغړیو ، قاضی ـ
القضات دستری محکمه دمر ـ
ستیالانو او غړیـو، داساسی
قانون دشورا رئیس مرستیال
اومنشی لوی خارنوال اودلوی
څا رنوال د مرستیا لانودپاره
دقانون سره سم معا ش ټاکل
کیږی.

یو سلو دری څلویښتمه ماده:

که چیری د جګړی ،دجګړی
د خطر ،بحران او یا ورتـــه
حالاتو په علت لههغولاروڅخه
چی داساسی قانون په واسطه
ټاکل شویدی ،دخپلواکی،ملی
حاکمیت اوزمکنی بشپړتیااویا
دکورنی امنیت ساتل نا ممکن
شی، جمهوررئیس کولای شی
چیدملی شورا ددواړومجلسو ـ
نودرئیسانو صدراعظم،قاضی ـ
القضات او داساسی قانون د
شورا درئیس پهسلا داضطرار
حالت اعلان کړی .

که چیری داضطرار حا لت
له دریو میاشتو څخه زیاتدوام
وکړیدهغه داوږدو لو دپاره د
لویی جرګی موافقه شرطده.

یوسلو څلورڅلویښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده
کی جمهور رئیس دغـه واکونه
لری :

جمهور، اعضای شورای ملی
صدر اعظم ، معاونان صدراعظم
اعضای حکومت، قاضی القضات
معاونان واعضای ستره محکمه
رئیس، معاون ومنشی شورای
قانون اساسی، لوی خارنوال و
معاونان لوی څـارنوال طبـق
قانون معاش تعیین میشود .

ماده یك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر
جنگ ، بحران ویا حالات مماثلی
که حفظ استقلال، حا کمیت ملی
وتمامیت ارضی ، یا امنیت دا ـ
خلی از مجاریی که تو سط قانون
اساسی تعیین شده نا ممکـــن
گردد، رئیس جمهور میتواند،
در مشوره با رو سای مجلسین
شورای ملی صدراعظم قاضی ـ
القضات ورئیس شورای قا نون
اساسی ، حا لت اضطرار را
اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از
سه ماه بیشتر دوام نماید. برای
تمدید آن موا فقه لویه جرگـه
شرط است.

ماده یك صدو چهل وچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار
رئیس جمهور دارای صلاحیت
های ذیل میباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ـ دملی شورا د واك د دوری اوږدول .

۲ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.

۳ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو ته د محکمود ځینو واکونو ورکول.

٤ـ د اساسی قانون د (۳۰ ـ ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ـ ٥۰ مادو، د ٥۱ مادی د وروستنی فقری، د ٥۳ او ٦۰ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .

٥ـ دقانون سره سم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌خلویښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللی تړونونه یا میثاقونه چی دافغانستان جمهوریت هغه لاسلیك کړی اویاورسره یوځای شوی وی د افغانستان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثاق ته رجحان ورکول کیږی .

یوسلو شپږ خلویښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوارو مجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

۱ـ تمدید دوره صلاحیت شورای ملی

۲ـ تفویض بر خی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .

۳ـ اعطای برخی از صلاحیت های محاکم به محاکم اختصاصی ومحاکم قوای مسلح .

٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (۳۰ـ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤۹ ٥۰ـفقره اخیرماده٥۱ماده ٥۳و٦۰) قانون اساسی .

٥ـ تعمیل سایر صلاحیت‌ها طبق قانون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یا میثاقهای بین المللی که جمهوری افغانستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغایر احکام قوانین جمهوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌المللی ومیثاق رجحان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ،
لوی څارنوال ، دلویې څار ـ
نوالی په مرستیا لانـــواو د
اساسی قانو ن د شورا پـــه
رئیس باندی د لګول شو یو
تورونو څیړل او دهغــــوی
دمحاکمی طرز دځانګـــــړی
قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت
کی هغه اشخاص چی په خپله
او یــا همسر یې لــه افغــان
مور او پلار څخه زیږ یدلـــی
نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د
مرستیال ، صدراعـــظم ، د
صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی
القضات ، لوی څارنوا ل، د
دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــا
دیپلو ماتیک کار مند په‌تو ګه
ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په
انفاذ سره د افغــــا نستان
ددموکراتیک جمهوریت اساسی
اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی
اسناد چی ددغه اساسی‌قانون
دانفاذ له نیټـــی څخـــه پخـــوا
صادر شوی دی ، په دی شرط
نافذ ګڼل کیږی چی ددغــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا ـ
ونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای
وزیران ، قا ضی القضـــات ،
معاونان واعضای‌ستره‌محکمه،
لوی څارنوال ، معا ونان لویه
څارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون
اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق
قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یك‌صدو چهل‌و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن
اشخا صی که خود ویا همسر ـ
شان از والد ین افغان متولد
نگردیده با شند ، به حیـــث
معاون رئیس جمهور ، صد ـ
راعظم معاون صدر اعظم وزیر
و قـــا ضـــی القضـــا ت
لوی څارنوال، افسر عالیرتبه
ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــا ـ
تیك تعیین شده نمی توانند.

ماده یك صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی
اصول اساسی جمهوری‌دمو ـ
کراتیک افغا نستان ازاعتبار
ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسنـــــاد
تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ
این قانون اساسی صـــادر
گردیده بشر ط طی نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اساسی قانون دحکمونو سره
متنا قض نه‌وی .

یو سلوتهه خلویښتمه ماده:

دغه اسا سی قانون دلویی
جرگی دتصویب له نیټی څخه
نافذ اود جمهور رئیس له‌خوا
توشیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کی
تعدیل دلویی جر گی دتصویب
له نیټی څخه نا فذ اود جمهور
رئیس له‌خوا تو شیح او
اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام
این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ
تصویب لوی ه‌جرگه نافذوتو-
سط رئیس جمهور توشیح و
اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی
از تاریخ تصو یب لو یه جرگه
نافذ وتوسط رئیس جمهـور
توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور ۲۰۰ افغانی

خارج کشور ۵۰ دالر امریکایی

محصلین با ارائه تصدیق ۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library